

<https://doi.org/10.36007/3334.2019.151-163>

A TÁRSADALMI FELELŐSSÉGVÁLLALÁSBÓL SZÁRMAZÓ ÉRTÉKEK ÁTADÁSA AZ UTÁNPÓTLÁS EDZŐI FELADATOK KÖZÖTT

Zoltán Dávid TÓTH¹
Henriett DANCS SZEGNERNÉ²
Zsuzsanna GÓSI³

ABSTRACT

The successful sportsman relies heavily on the relationship between him and his coach, which plays a crucial role in order to achieve the desired goals and success! Most of the coaching clinics put a really big emphasis on developing this particular field of coaching. What is exactly the real job of a coach, who, is working with youngsters or even children? Besides the physical training these coaches must pay attention to the mental development of their athletes. In our study we are focusing on this relationship, moreover we would like to examine other features, such as coaching from a pedagogical aspect. We want to take into consideration the characteristics of a coach must have. Not just to train and develop the players of his own, but to create a useful member of the society as a byproduct of coaching. We would like to assess the coaches' effects on players in SZOSI u14 and u16 teams, from the perspective of the previously mentioned points.

KEYWORDS: coach – athlete relationship, corporate social responsibility, initialization, social media, commitments of youth coaches, emotional training, successfulness

BEVEZETÉS

Az utánpótlásban dolgozó edzők feladatuk napról – napra bővül, mely minden szakmai továbbképzőn felmerül. Rövid-, vagy hosszútávú eredményt kell elérni? Mi számít sikernek ebben a szakmában? A fizikai felkészítésen túl, milyen feladatai vannak az utánpótlásedzőknek? Véleményem szerint napjainkban ugyanakkora szerepet kell, kapjon a nevelés, mint a szakmai felkészítés. A tendencia azt mutatja, hogy egyre több időt töltenek a fiatalok az interneten és ezzel egyidejűleg a közösségi média platformjait is bátrabban használják. A technikának köszönhetően a példakép szerepe is megváltozott a XXI. században [21]. Egy kattintás alatt azt érezheti az utánpótláskorú sportoló, hogy megismerte az adott sztárt és joggal mondhatja példaképének, emiatt pedig nagy nyomás van a játékosokon. Hogyan tudja befolyásolni az edző a játékosait, hogy a megfelelő embereket kövessék és megértsék nem minden igaz, amit a facebookon, instagramon látható. Ez is feladata lenne egy edzőnek? Kutatásomban ezekre a kérdésekre kerestem a választ. Témaválasztásomat az is indokolja, hogy a fenti témák univerzálisak a sport világában. A cél ugyanaz egy kosárlabda és egy atlétikában dolgozó utánpótlás edzőnek, élsportolókat nevelni. Az előbb említett dilemmán kívül felmerül még

¹ Tóth Dávid Zoltán, PhD hallgató: tothdavidzoltan@gmail.com, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pedagógiai és Pszichológiai Kar Sporttudományi Intézet

² Szegnerné Dr. habil. Dancs Henriette, egyetemi docens: dancs.henriette@ppk.elte.hu, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pedagógiai és Pszichológiai Kar Sporttudományi Intézet - Szombathely

³ Dr. Gósi Zsuzsanna, egyetemi docens: zsuzsannagosi@gmail.com, Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógia és Pszichológia Kar Egészségfejlesztési és Sporttudományi Intézet – Budapest

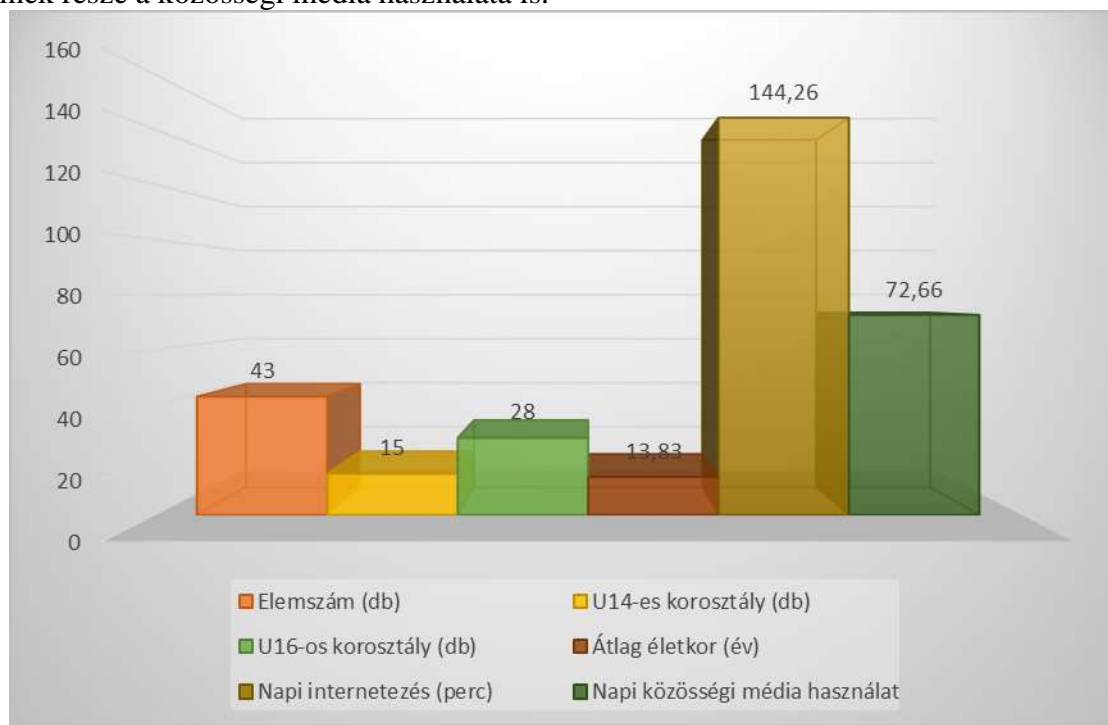
egy kérdéskör ebben a szakmában, mégpedig az élsport és egészség kérdése. Az utánpótlás-edzők ilyen közegben dolgoznak nap, mint nap, ahol nehéz definiálni a siker fogalmát. Tanulmányomban a fent említett ellentmondásokat, pozitív és negatív példákat bemutatva fogok állást foglalni, hogy az értékátadás miért fontos feladata az utánpótlás edzőknek.

Anyag és módszer

A kutatás során utánpótlásedzői feladatkörben, pedagógiai ismeretekben végeztem dokumentumelemzést annak érdekében, hogy egy pontos képet kapjak, milyen egy ideális utánpótlás-edző. A vizsgálat során arra kerestem választ, hogy milyen környezetben, milyen feladatokat kell ellátnia az említett sportszakembereknek. Fontosnak tartottam megvizsgálni a Társasági Adó (későbbiekben: TAO) intézményét is, vajon változtatott-e szakemberek környezetén. Tanulmányom másik felét az U14, U16-os korosztályú csapat nyitott kérdésekből álló kérdőíves felmérése adja, ahol a fiatalok internetezési szokásaira kérdeztem rá.

Internetezési szokások

Az utánpótlás csapatoknál készített vizsgálat során kiderült, hogy a napi rendszerességű edzések mellett is, több mint két órát töltenek interneten, aminek felét a közösségi oldalak használata teszi ki. A felmérésben résztvevők 12 – 15 éves, sportolók átlagos 144,26 percet interneteznek naponta, ami megfelel a korosztályi normáknak, így nem a mennyiség, hanem az eltöltött idő minőségére koncentráltunk. Érdekesség, hogy arányaiban többet használják a közösségi média felületeit, mint néhány évvel idősebb társaik. [28], [29], [30]. Véleményem szerint az edzőknek mindkettő szegmensre lehet hatása. Egy jó edzőnek fel kell készíteni a játékosait a Rájuk váró terhelésre, amibe beletartozik a megfelelő mennyiségű és minőségű pihenés, aminek része a közösségi média használata is.

1. ábra: A populáció bemutatása (saját szerkesztés)

A társasági adó hatásai az edzői munkára

2010-ben 230 ezer, 2014-ben 330 ezer utánpótlás korú sportoló volt hazánkban és [20] 2018-ra országsszerte fél milliós tömegbázis kialakítása volt a cél. A hazai utánpótlás sport elérte a kitűzött számot [13], melynek egyik oka a TAO bevezetése, hisz így a sportba áramló támo-

gátás legnagyobb részét az utánpótlás sport kapta meg, ezáltal jobb körülményeket képes nyújtani, mint korábban [39]. Rengeteg lehetőséget, eszközt kapott és kap a mai napig az utánpótlás sport, viszont az eredményességi szétosztás újabb terhet rak a szakmában dolgozók vállára. Szabó Tünde, Emberi Erőforrások Minisztériumának sportért felelős államtitkára, így értékeli a Társasági Adót: „Az államtitkár szerint a jelenlegi Tao-támogatás a magyar sportfejlesztés egyik sikertörténete. Bevezetése óta a látvány-csapatsportágakban 260 ezerről 350 ezerre emelkedett az igazolt versenyzők száma, a növekedés elsősorban az utánpótláskorúaknál jelentős. Továbbá háromszáz új sportingatlan épült, és csaknem ötszáz megújult. Emelkedett a sportszervezeteknél és az ágazatban dolgozó szakemberek száma.” [15] A Társasági Adó támogatás megváltoztatta a magyar sportéletet [9], [39] és, hogy pontos képet adjak, miért hat ki az edzők tevékenységére be kell, mutassam azt: „A TAO támogatással a társasági adót fizető cégek bizonyos szervezeteket, vagy célok megvalósulását támogathatják úgy, hogy közben még anyagi előnyük is keletkezik a támogatás nyújtásából. Leegyszerűsítve: a cégek kevesebb társasági adót fizetnek az államnak, amely összeg így a támogatott szervezethez kerül, amely azt bizonyos célok megvalósulása érdekében felhasználja.” [16] A cégek a fent említett támogatásokat három célcsoportnak oszthatják ki, ami közt a kiemelt sportágakban tevékenykedő sportszervezetek is szerepelnek. Ennél is fontosabb kérdés, hogy mire lehet felhasználni ezeket a milliós felajánlásokat! Az MLSZ tavalyi szezonnra kiadott szabályzata szerint [17]:

- Utánpótlás-nevelési feladatokra;
- a személyi jellegű ráfordításokra (ide nem értve a sportolók támogatását);
- tárgyi eszköz beruházásra, felújításra;
- a sportrendezvények biztonságáról szóló külön jogszabályban meghatározott biztonsági követelmények teljesülését szolgáló infrastruktúra-fejlesztésre;
- képzéssel összefüggő feladatokra.

A tételek megvizsgálása során kiderül, hogy a legtöbb támogatást az utánpótlás játékosok, edzők kapják. A másik – még le nem tisztázott – kérdés, hogy milyen értékelési rendszer alapján osztják szét a támogatásokat a csapatok [7]. Az utánpótlás bajnoki címek, vagy a ki-nevelt élsportolók, esetleg a sportolni vágyó, egészséges életmódra nevelt sportfogyasztók száma után? A legtöbb esetben sajnos a legelső eset áll fent, ami azzal jár, hogy az edzők rövidtávon gondolkodnak, így nagyon keveset foglalkoznak a játékosaik nevelésével, lelki világával.

Előny	Hátrány
Jobb körülmények	„TAO függés”
Tisztább szerződések	Nincs üzleti alapú működésre való törekvés
Fejlődő adminisztráció	Létesítmény bérek növekedése
Fejlődő jogalkalmazás	Szponzoráció csökkenés
UP (tömegesítés)	Még nagyobb nyomás az edzőkön

1. táblázat: TAO előnyei, hátrányai (saját szerkesztés)

UP edzők fejlesztés

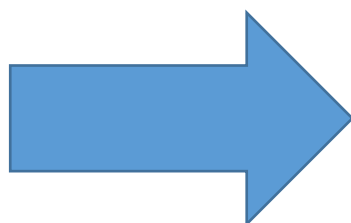
Mi számít sikernek az UP-ban?

Kasuba is pont erre hívta fel a figyelmet, hogy a „A jó edző–sportoló kapcsolata a legfontosabb része a sikernek” [7], [24], [25], [26]. A kutatásban részt vevők ezt tartották a legfontosabb elemnek egy sportoló sikerességében. A továbbiakban a jó kapcsolat kialakításnak eszközeit fogom vizsgálni.

A jó edző – sportoló kapcsolat eszközei

A nyolc év alatt (2010-2018) elért növekedés - 230.000-ról az 501.000 igazolt utánpótlás korú sportoló - nagy előrelépés, de ha megvizsgáljuk, hány sportág, hány csapata „versenyez” értük, akkor még mindig lehetne tovább növelni ezt a számot. A kulcsszó a versenyzés a fiatalokért. Minél nagyobb bázissal rendelkezik az adott klub, annál könnyebben tud differenciálni és a kiválasztás útja is könnyebb lesz, hisz a sportban is él a „nagy számok törvényének” elve. Kinek a feladata „bevonni” a fiatalokat a csapatokhoz? Több stratégiát is lehet látni, toborzás, nyílt napok tartása, szórólapozás, nyílt edzések megtekintésének lehetősége. Jó lehetőség lehet – ismerve az interneten eltöltött percek számát – a közösségi oldalakat bevonva toborozni. Egyetértve több hazai tanulmánnyal [7], [10] az edzők is fontos szerepet kapnak a sportolók megszerzésében és megtartásában. A következő kérdés, hogy a gyermeket, vagy a szülőt kell meggyőzni? Legtöbb esetben egy edzőnek a pedagógiai tudását, ismereteit a szülőknél is alkalmaznia kell, ami szintén a szakma „szépsége” [40]. Utánpótlás sportolók viszont világszerte üzik kedvenc sportágaikat, – közel 35 millióan- így megkerülhetetlen kérdés az edzők feladata és globális szerepük. A fenti számból viszont csak elenyésző százalék lesz hivatásos sportoló.

„Hivatásos sportoló az a versenyző, aki jövedelemszerzési céllal foglalkozásszerűen folytat sporttevékenységet. Minden más versenyző amatőr sportolónak minősül.”[14]. A fent olvasható definíció a 2004-es sporttörvényből való és jól mutatja, milyen környezetben kell dolgoznia egy utánpótlás edzőnek.

A hivatásos sportoló munkavállaló!

2. ábra: Edzői környezet (saját szerkesztés)

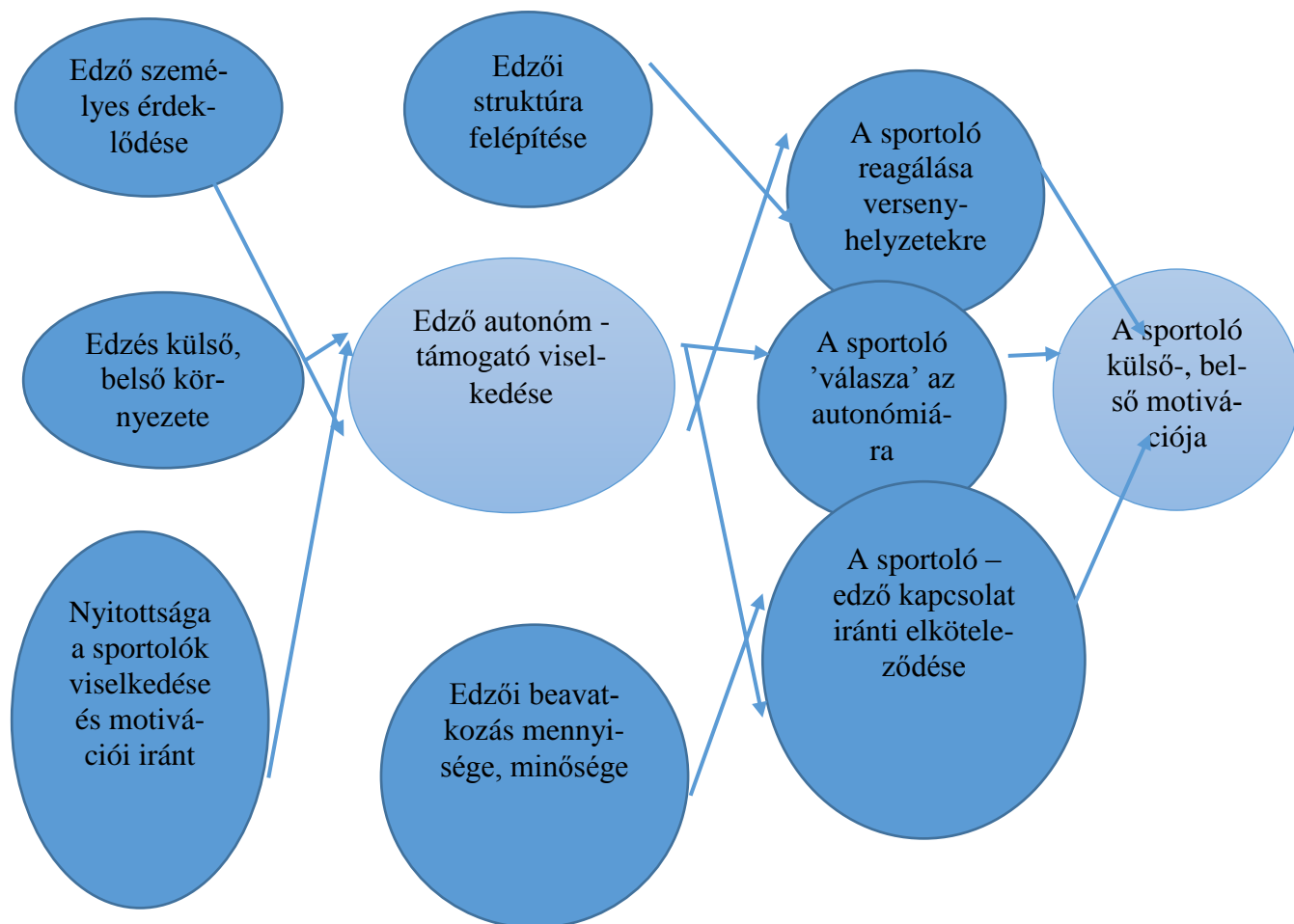
Az Ő feladata, hogy felkészítse sportolóit a hivatásos sportolói életre, motiválja Őket [22], [23], illetve szakmailag is ki kell hoznia játékosaiból a maximumot. Több kutatás [4], [6], [7], [12] foglalkozott, foglalkozik ezzel a paradigmával, illetve az edzői felelősséggel. Egy utánpótlás edzőnek ilyen közegben kell kihoznia a maximumot játékosaiból és egyben nevelnie is kell Őket. Nyilván nem mindegyik sportolóból lesz élsportoló, de az is kiderült, hogy az utánpótlás sportolók nem az egészséges életmód szeretete miatt kezdenek el sportolni, hanem a profivá válás a legfőbb céljuk [8]. A siker elérésének érdekében fontos a jó edző – sportoló kapcsolat, ami egyben az utánpótlás sportoló motivációját is növelni fogja a sportág iránt [7], [23], [24], [25]. A kutatások [23], [24], [25] azt mutatják, hogy minél erősebb a sportoló motivációja, akkor képességeinek megfelelő sikereket érhet el. A napi szinten órákat együtt töltő edző szerepe itt is meglátszik, hisz nagy felelőssége van az extrinzik motiváció kialakításában [24]. Egy hivatásos- és egy utánpótlás sportoló esetében is megkülönböztetünk intrinzik és extrinzik motivációt. Előbbi az igazi belső motiváció, ami leegyszerűsítve a játék öröme je-

lenti, míg utóbbi azt írja körül, hogy a játékos azért sportol, szereti az adott sportágat, mert externáliák kötik hozzá. Utánpótlás sportolók esetében idetartozik a barátok, helyszín, sőt az edző is. Számos lehetőségük van az edzőknek arra, hogy jó kapcsolatot alakítsanak ki játékosokkal. Balogh Judit cikke konkrétan a legfontosabb feladatok között említi meg a nevelést, mint eszközt a jó sportoló – edző kapcsolat kialakításában. Húsz – utánpótlás edzőknek nélkülözhetetlen – „tanácsot” jegyzett fel [19]:

„Alakíts ki jó kapcsolatot a játékosaidal, érdeklődj irántuk, de ne legyél a „haverjuk”. Tartsd meg a kellő távolságot, de ismerd meg őket. Legyél elérhető számukra, ne féljenek megkeresni téged, ha problémájuk van.

1. *Tanúsíts érdeklődést a tanítványaidat érdeklő dolgok iránt, még ha azok távol is állnak tőled.*
2. *Időnként kérdezd meg a csapat véleményét, fontos információkhoz juthatsz az igényeikről.*
3. *Tarts kapcsolatot a szülőkkal és rendszeresen informáld őket a csapat programjáról és céljairól. Ne felejtse el, a szülő a legjobbat akarja a gyermekének, ezért többnyire elfogult, de ha tisztában vannak az elképzeléseiddel, könnyebben tudsz együttműködni velük. Hasznos lehet, ha év elején a szülőkkal együtt kidolgoztok egy rájuk vonatkozó „etikai és viselkedési szabályzatot”, amit vállalnak, hogy betartják.*
4. *Tiszteld játékosaidat, viselkedj barátian kollégáiddal, ne veszekedj a játékezőkkel. Legyél tisztában azzal, hogy a csapatod és a szurkolók a te viselkedésedet fogják másolni.*
5. *Mutass példát! A fiatalok számára te egy követendő példakép vagy, felnéznek rád, elhiszik, amit mondasz. A személyiségük még formálható, ezért mindennek, amit teszel, vagy mondasz, súlya van. A felállított szabályokat neked is be kell tartanod!” [19]*

Érdekes, egyben elgondolkoztató, hogy a 20 tanács között nem találunk edzéselméleti, terhelésélettani fogalmakat. Egyetértek Balogh Judittal, a XXI. században sokkal nagyobb szerepet kell kapnia az edző pedagógiai ismereteinek [38]! A játékosok megismerése nemcsak a bizalom, jó edző – játékos kapcsolat kiépítése miatt fontos. Az edzésekre ellátogató gyermekeket ismerve az edző képes lesz differenciálni, legyen szó a feladatközlésről, gyakorlatok nehézségi fokáról, vagy épp a motiválásról [41]. Hasonló célból egy modellt állítottak fel annak érdekében, hogy bemutassák, mik is befolyásolják az edző – sportoló kapcsolatot, hogy lehetne fejleszteni azt [26], [27]. Kijelenthető, hogy a játékosok igénylik az autonómiát, ám szükségük van egy strukturált kapcsolatra is az edző és köztük. Az edzői munka szépsége, hogy ezek az igények szubjektívak, így különösen egy csapat sportnál és életkornak megfelelően is differenciálni kell ezt a fajta magatartást [26], [27]. A következőkben bemutatott modell, abban segít, hogy milyen befolyásoló tényezők hatnak, hathatnak az edző autonóm – támogató viselkedésére.

3.ábra: A sportoló – edző kapcsolat motivációs modellje. (Vallerland és mtsai. alapján, saját szerkesztés)

Hazai tanulmányok eredményeit figyelembe véve vannak ellentmondások az edzők önértékelésében, ha a pedagógiai és nevelési feladatokról van szó [7], [12]. Előbbi tanulmány populációja azt sugallja, hogy az edzők már nem tartják fontosnak, hogy a sportolók kedveljék Őket. Véleményük szerint játékosaik nem ettől válnak jobb sportolóvá. Véleményem szerint az edzőknek nagyon fontos feladatuk van a sportolók „megtartásában” és a sport megszerettetésében [41]. A vizsgálatban [12] részt vevő edzők egy jó példáját mutatják, hogy miért veszélyes a TAO miatti, állandó eredménykényszer. Hamar a kiégés (burn out) jelei figyelhetők meg náluk, ami nagyon veszélyes lehet az utánpótlás sportolók fejlődésére. Elmondásuk szerint az edzők nem foglalkoznak azzal, hogy a sportoló – esetükben gyakran 10 – 12 éves gyerekek – kedvelik-e Őket, akkor pedagógiaileg sem úgy állnak a gyermekhez, ami komoly törést okozhat a sporthoz való hozzáállásában. Az edző feladatát, feladatait a 2004-es sporttörvény nagyon pontosan fogalmazza meg: „A sportszakember - a 77. § p) pontjára figyelemmel - az a természetes személy, aki a sportoló felkészítésével és versenyztetésével, vagy egyébként a sportoló sporttevékenysége gyakorlásának biztosításával kapcsolatban - közvetlenül vagy közvetett módon - munkaviszony vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony alapján sportszakmai tevékenységet végez.” [14] Az utánpótlásedző is beletartozik a fent definiált sportszakember „csoportba”, hisz közvetlen úton segíti a sportoló versenyzését. Globálisan nem, viszont hazánkban elég komoly probléma, hogy a versenyre való felkészítésben csak a

sportszakmai elvek kapnak szerepet és nagyon kevés figyelmet kap a mentális felkészítés, aminek egyik szegmense a nevelés lenne.

Az edző – sportoló kapcsolat hatása a teljesítményre

Hatással van-e az edző általi nevelés, értékrend átadása a sportolók teljesítményére? A válaszom több hazai kutatás eredményét alapul véve, egyértelmű igen [5], [7], [24]. Kasuba [7] eredményei – „Eredményesség (játékos vélemény): <átlag 5-ből; szórás>

- „A szüleim/családom támogatásának köszönhetem az eredményeimet 4,17 0,71
- A hozzáállásomnak köszönhetem az eredményimet 4,11 0,58
- A kitartásomnak köszönhetem az eredményeimet 4,11 0,76” –

megmutatják, hogy a játékosok eredményességüket leginkább a fentiekben találják meg, és „csak” negyedik helyen szerepel a tudás, mint eredményességi faktor. Az edző szerepe, nevelői tevékenysége mindhárom tényezőre kihat(hat). A bevezetésben említettem, hogy főleg a kisebb korosztályokban az edzőknek több feladata van a szülőkkel, mint játékosaival [40]. Egy jó edző odafigyel a játékosát körülvevő közegre és próbál pozitívan hatni rá. Úgy gondolom, hogy a hozzáállást és a kitartást is képes „változtatni” az edző személye, hozzáállása. Szintén magyar felmérésekből [7], [19] derül ki, hogy az edző példaképe is a játékosának, tehát értékeket képes közvetíteni a sportoló számára. Jó eszköz lehet erre a Facebook is, ahol már napi szinten történik a kommunikáció az edző és sportoló között.

Saját tapasztalataim szerint, néha egy utánpótlás edzőnek nagyobb „ereje” van, mint a szülőknél. Egyrészt napi 2-3 órát is eltölthet „face – to – face” a gyermekkel, aki – mivel szereti a sportágat (jó esetben az edzőt is) – sokkal jobban figyel rá, mint szüleinek. Több kutatás [2], [10], [11], [18], [19] is kimutatta, hogy számos olyan értéket képes átadni a sport, ami az utánpótlás sportolót fejleszti és az aktív karrier után segítheti a sportolót, a civil életbe való visszatérésbe.

- Érzelmek felismerése
- Érzelmek kezelése
- Önmotiválás
- Empátia
- Kapcsolatkezelés
- Időbeosztás
- Monotonia tűrés
- Sportági jellemzők
 - Csapatsportoknál
 - Csapatban való gondolkodás
 - Alkalmazkodó képesség

Az edző – sportoló kapcsolata ennek fényében ismét kiemelkedik, ezért ki kell térnünk az edzői értékátadásra. A fent felsorolt pozitív erények nem 1-2 edzés után alakulnak ki, tehát több, utánpótlás sportban eltöltött év kell. A fent említett kritériumok csak akkor valósulhatnak meg, ha az edző képes megtartani a játékosokat a sportágnak. Másik szempontból viszont, bármennyi edzésen, mérkőzésen részt vehet a gyermek, ha nem kapja meg az értékeket, nem látja a példát maga előtt [38], akkor az edző ismét vétett.

A fentiekben bemutatott eszközök, modellek [19], [23], [24] alapján látható, nagyon sok lehetősége van az edzőknek, hogy motiváljanak, és neveljenek, úgy, hogy mind ezek ne vegyen el időt az edzésekből.

Közösségi média

A XXI. század adta lehetőségek mellett viszont nem szabad elmenni, ki kell használni Őket. Több kutatás is foglalkozott a közösségi média szerepével hatásaival [28], [29], [30], [31]. Vizsgálatunk során kiderült, hogy a játékosok az interneten eltöltött idejük több mint felét a Facebookon töltik. Leginkább hírek böngészésre, játékra és kapcsolattartásra használják közösségi média profiljukat. Az eredmények alapján arra következtethetünk, hogy szórakozni „járnak” a cyber világba. Az itt eltöltött időben kikapcsolódnak, videókat, képeket néznek, vagy ismerőseikkel játszanak, nagyon ritkán használják tanulásra.

A 43 megkérdezett előszeretettel olvas híreket sportolókról, ez magyarázható az utánpótlás sportolói karrierjükből, de a tendenciák azt mutatják, hogy nem sportoló fiatalok is előszeretettel választanak külföldi sportolókat példaképüknek [21].

4.ábra: A megkérdezettek „követési szokásai” (saját szerkesztés)

Jól látható, hogy a vizsgálatban résztvevő fiatalok felnőtt, híres játékosokat követik nagyobb érdeklődéssel. Véleményem szerint és Vallerland modelljével egyetértve, fontos, hogy az edző is hasonló érdeklődési körrel rendelkezzen, így könnyebben tud jó kapcsolatot létrehozni játékosaival. Szakmai és pedagógia sikerének a kulcsa, hogy megtalálja a közös hangot és a megfelelő platformot erre a tevékenységre. A közösségi média rengeteg veszélyt hordoz és több negatív hatása is van: a személyes adatok ellopása, a személyközi szerepek elmosódása, az emoji nyelv megjelenése [30]. A problémák valódiak, ám a tendencia azt mutatja, hogy az „itt” eltöltött idő még inkább emelkedni fog. Napjaink egyik legégetőbb kérdése, hogy ezt hogyan lehet az előnyünkre fordítani, javítani a helyzetet. A kérdőívünkből kiderült, hogy a játékosok inkább videókat, képeket nézegetnek, és érdeklődnek a világ, sportolók élete iránt.

5.ábra: Az U14 – U16-os UP. kosárlabdázók inger környezete a Facebookon. (saját szerkesztés)

Jól látható, hogy a kutatásban résztvevő fiatalok leginkább reklámokkal, edzésmódszerekkel és a bekövetett személyek hétköznapjaival találkoznak, foglalkoznak a legtöbbit. Fontos, hogy az edzők tisztában legyenek játékosaik érdeklődési körével, hogy szükség esetén – negatív példák, negatív hatások – be tudjon avatkozni, vagy pozitív példát tudjon mutatni. A Facebook erre egy jó lehetőség lehet, ha jól tudjuk használni.

A XXI. században egy új vállalati stratégiai ágazat miatt megjelent a Társadalmi felelősségvállalás, angol terminológiában Corporate Social Responsibility (későbbiekben CSR). A vállalatok, köztük a sportvállalatok és sportolók is használják ezt a stratégiai eszközt. Felületként pedig a közösségi média adta lehetőségeket, de főleg a Facebookot használják [34], [35], [36]. A sportolók, sportvállalatok e tevékenysége, nagy érdeklődést vált ki a fiatalabb korosztályokra, és jó hatással van érzelmi intelligenciájuk fejlődésére [33], [37]. A CSR tevékenységekről – kórházlátogatás, adománygyűjtés, közös programok – könnyen készíthetők egy – két perces videók, amik a mai fiatalok számára elegendő tartalommal bírnak. Itt lehet nagy szerepe a jövő edzői gárdájának, hogy játékosait olyan sportolók felé irányítsák, akik megfelelő értékeket közvetítenek. Véleményem szerint ez egy win – win szituáció lehet, hisz az edző meg tudja tartani az edzésidőn kívül is a nevelés, példamutatás e kis szegmensét. Az utánajárással, érdeklődéssel, pedig a játékosait tudja biztosítani elköteleződéséről így tudja erősíteni a extrinzi motivációjukat.

Következtetés

Tanulmányomat egy összehasonlítással zárom, ahol az edző és testnevelő tanár szakmát vizsgálom az alábbi szempontok alapján.

2. táblázat: Edzői és testnevelői munka összehasonlítása (saját szerkesztés)

	Edző	Testnevelő tanár
Célok	<ul style="list-style-type: none"> teljesítmény fokozás, lehető legjobb eredmény elérése, „sikeres” sportoló nevelése Szociális kapcsolatok kialakítása 	<ul style="list-style-type: none"> motoros képességek fejlesztése fiziológiailag helyes testtartás kialakítása élethosszig tartó sportolási igény kialakítása egészséges életmódra nevelés stressz tűrés szociális kapcsolatok kialakítása
Belső értékrendszer	<ul style="list-style-type: none"> következetesség, példamutatás (sportági múlt), kreativitás, életmód (negatív minta) 	<ul style="list-style-type: none"> pozitív példamutatás (életmód), testi-lelki egészség közvetítése pedagógiai értékek
Kommunikáció	<p>„Szakemberek nem tartják igazán fontosnak, hogy kedveljék őket tanítványaik”</p>	<ul style="list-style-type: none"> szaknyelv, elfogadó, pozitív kommunikáció dicséret
Idő	<ul style="list-style-type: none"> napi rendszeresség 2 óra napi minimum évtizedek 	<ul style="list-style-type: none"> heti 5x45 perc → „ez nem igaz” általában max. 4 év
Közvetítendő értékek	<ul style="list-style-type: none"> önfegyelem küzdeni tudás személyi higiénia táplálkozás káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése 	<ul style="list-style-type: none"> műveltségformálás fiziológiai értékek egészségügyi értékek szocializáció Jellemformáló értékek

A táblázat alátámasztja, hogy a két szakma nagyban hasonlít. A célok, a belső értékrendszer, a egymástól. A nagy különbség, kommunikáció és a közvetítendő értékek maximum kis mértékben, vagy el sem térnek - ami egyben a dolgozatom címét is ihlette - hogy a magyarországi helyzet azt mutatja, gépeket gyártunk nem pedig egészséges, munkaképes felnőtteket nevelünk. Nagyon kevesen vannak az edzői pályán, akik jó sportoló – edző kapcsolatot tudnak kialakítani játékosokkal és az eredménykényszer mellett odafigyelnek a fiatalok lelki világára. Jó lehetőség lenne a Facebook csoportok kihasználása, hogy ott olyan tartalmakat osszának meg játékosokkal, amik segítik az Ő fejlődésüket. Az edzői példák azt mutatják, hogy a közvetítendő értékeket a célok alá rendelik, és azért követelik meg az egészséges életmódot, küzdeni tudást, hogy jobb eredményt érjenek el, nem pedig azért, hogy egy egészséges, jó értékrenddel rendelkező „felnőttet” adjanak ki a kezük közül. Világszerte ennek egyik oka a nagy eredménykényszer. Hazánkban ezt a kényszert erősíti a TAO intézménye, ami nagyon megnehezíti az edzők munkáját. Véleményem szerint ez az állami kezdeményezés nagyon sokat lendített a magyar sport helyzetén és ennek a legnagyobb kedvezményezettje az utánpótlás sport lett. Átgondolt, egységesített értékelési rendszerrel még hatékonyabbá lehetne tenni, ami hatalmas terheket venne le az edzőkről és újra hosszútávú célokat lehetne felállítani. Magyar, világszinten is eredményes sportolók példája mutatja, ha nem gépeket akarunk gyártani, hanem foglalkozunk és nevelünk az utánpótlás sportban, akkor a sikerek is megérkeznek, mert a szakmai tudása meg van a magyar sportszakembereknek is. A tárgyi, anyagi feltételek adottak, úgyhogy neveljünk, ne gyártsunk!

IRODALOMJEGYZÉK:

- [1] Bartha É. J. (2018): *A kommunikációs stílus szerepe az edzői munka hatékonyságában.* Debrecen - file:///C:/Users/D%C3%A1vid/Downloads/13006-Article%20Text-13429-1-10-20180629.pdf - Letöltve: 2019. május 1.
- [2] Bíróné Nagy E. (2004): *A sportoló felkészítése pedagógiai folyamat; célja a teljesítményfokozás.* In: Bíróné N. E. (szerk.): *Sportpedagógia* (pp. 95-124). Dialóg Campus.
- [3] Bognár J. (2010): *Pedagógiai és sportpedagógiai ismeretek.* Jegyzet. OKJ sportszakember képzés számára. Budapest.
- [4] Gombocz J. (2008): *Sportolók nevelése.* Budapest, Nemzeti Utánpótlás-nevelési Intézet.
- [5] Gombocz J. (2004) *A testnevelő tanár és az edző pedagógiai szerepe.* In: Bíróné Nagy E. (szerk.) *Sportpedagógia.* Budapest–Pécs, Dialóg–Campus Kiadó. pp. 147–172.
- [6] Jowett S. (2007): *Interdependence Analysis and the 3+1 C's in the Coach-Athlete Relationship.* In: Jowett, S. & Lavallee, D. (eds) *Social Psychology in Sport.* Human Kinetics, Champaign. pp. 15–28.
- [7] Kasuba M. (2018): *Az edző – sportoló kapcsolat egy labdarúgó akadémián.* *Educatio* 27 (1), pp. 121–128 (2018)
- [8] Kovács K. (2014): *A sportolás, mint a tanulás és nevelés színtere* In: *Tanuló közösségek, közösségi tanulás. A tanuló régió kutatás új eredményei* szerk. Juhász Erika
- [9] Ráthonyi-Odor K., Borbély A. (2017): *Sport - Finanszírozás- Eredményesség?* *Testnevelés Sport, Tudomány* 2. évfolyam, 1-2. szám, 2017
- [10] G.C. Roberts, D.C Treasure (1992): *Children in Sport. Parental Goals and Motivation.*
- [11] Szabó A. (2016): *Egészségfejlesztés és versenyzők felkészítése pozitív pszichológia alkalmazásával.*
- [12] Varga D. (2018): *Az edzők pedagógiai nézetei a magyarországi labdarúgó akadémiákon*
- [13] http://www.nemzetisport.hu/egyeb_egyeni/versenysport-felmillio-felett-az-igazolt-sportolok-szama-2595517 (Letöltve: 2019. április 26.)
- [14] <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A0400001.TV> – Letöltve: 2019. április.29
- [15] http://www.nemzetisport.hu/egyeb_egyeni/sportpolitika-a-tao-tamogatas-sikertortenet-nem-szunik-meg-2483513 - Letöltve: 2019. április 30.
- [16] https://piacesprofit.hu/kkv_cegblog/a-tao-tamogatasrol-kozerthetoen/ - Letöltve: 2019. április 30.
- [17] <https://www.mlsz.hu/hir/a-tao--palyaztatasrol> - Letöltve: 2019. április 30.
- [18] http://kosaredzo.hu/kreativitas_a_kosarlabdasportban - Letöltve: 2019. május 1.
- [19] <http://kosaredzo.hu/20-javaslat-utanpotlasedzoknek/> - Letöltve: 2019. május 1.
- [20] Dr. Simicskó I. (2014): *Társadalompolitikai és stratégiai célok.* Letöltve: 2019. április 26.
- [21] Giannoulakis C., Drayer J. (2009): *'Thugs' versus 'Good Guys': The impact of NBA Cares on Player Image.* *European Sport Management Quarterly*, Vol. 9, No. 4, 453-468, December 2009 <https://doi.org/10.1080/16184740903331796>
- [22] Jones T. (1996): *Silver Silken ends international rowing career.* *Edmonton Sun*, 27 July 1996. Retrieved 5 September 2002 (http://www.canoe.ca/OlympicsCanadaLaumann/jul27_silken.html).
- [23]: Vallerland R.J., Rousseau F.L. (2001): *Intrinsic and extrinsic motivation in sport and exercise: a review using the Hierarchical Model of Intrinsic Motivation.* In *Handbook of Sport Psychology*, 2nd edn. (edited by R.N. Singer, H.A. Hausenblas and C.M. Janelle) pp. 389 – 416. New Yoirk: Wiley
- [24]: Mageau G.A., Vallerland R.J. (2003): *The coach – athlete relationship: a motivational model.* *Journal of Sports Sciences*, 2003, 21, 883 – 904. <https://doi.org/10.1080/0264041031000140374>

- [25] Deci E.L., Ryan R.M. (2000): The 'what' and 'why' of goal pursuits: human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry*, 11, 227 – 268. https://doi.org/10.1207/s15327965pli1104_01
- [26]: Vallerland R.J, Pelletier L.G. (1985): *Coaches' interpersonal styles, athletes' perceptions of their coaches' styles, and athletes' intrinsic motivation and perceived competence: generalization to the world of swimming*. Paper presented at the Canadian Society for Psychomotor Learning and Sport Psychology Conference, Montreal, Canada
- [27]: Vallerland R.J., Deci E.L., and Ryan R.M. (1987): *12 Intrinsic motivation in sport*. In *Excercise and Sport Science Reviews*, Vol. 15 (edited by Pandolf K.), pp. 389 – 425, New York: Macmillan <https://doi.org/10.1249/00003677-198700150-00015>
- [28]: Simay A. E., Gáti M. (2015): *Nyilvánosság és magánélet a mobiltelefon és a közösségi média használat tükrében*. A cikk prezentálásra került az Egyesület a Marketing Oktatásért és Kutatásért XXI. országos konferenciáján, Budapest, 2015. augusztus 27-28.
- [29]: Kárpáti A., Széles T., Kuttner Á. (2012): *Közösségi média az oktatásban –Facebook-esettanulmányok*. Iskolakultúra 2012/10
- [30]: Prievara D. K. (2016): *Iskoláskorúak problémás mértékű internethasználatának következményei és megelőzési lehetőségei*. Magyar Pedagógia 116. évf. 2. szám 151–169.
- [31]: Li Z., Huang K.W. (2014): The monetary Value of Twitter Followers: Evidnces from NBA Players. 35th International Conference on Information Systems, Auckland 2014
- [32]: Tóth D., Dancs H., Gósi Zs. (2019): *A sportvállalatok társadalmi felelősségvállalásának hatása a szombathelyi utánpótlás kosárlabdázók érzelmi fejlődésére*. Magyar Sporttudományi Szemle 2019/2 pp.90-90. Paper: 79. szám, 1 p. (2019)
- [33]: Deák K., Győri G., Báron P., Ágoston L. (2006): *Több mint üzlet: Vállalati társadalmi felelősség vállalás. Társadalmi és környezeti szempontok integrációja az üzleti működésbe*. DEMOS Magyarország Alapítvány
- [34]: Babiak, K., Wolfe, R. (2006). *More than just a game? Corporate social responsibility and Super Bowl XL*. *Sport Marketing Quarterly*, 15, 214-224.
- [35]: Bryan H. Chen , Mei-Hua Chen , Pei-Ni Tai, Wan-Chun Hsiung (2015): *Constructing the Corporate Social Responsibility Indicators of Professional Sport Organization*, *International Journal of Business Administration*, from: file:///C:/Users/D%C3%A1vid/Downloads/Constructing_the_Corporate_Social_Responsibility_I.pdf Letöltve: 2018.10.23.
- [36]: Babiak K, Trendafilova S: (2010): *CSR and Environmental Responsibility: Motives and Pressures to Adopt Green Managment Practices*. Wiley Online Library <https://doi.org/10.1002/csr.229>
- [37]: Gósi Zs., Tóth D.Z., Bukta Zs. (2018): *Sportrendezvények a társadalmi felelősségvállalás jegyében*. In: András Krisztina, Havran Zsolt, Kojas Attila, Kozma Miklós, Máté Tünde – III. SKEOF Konferencia – Sportgazdaságtani Kutatók és Egyetemi Oktatók Fóruma: A település és a sport XXI. század kapcsolata – Absztraktkötet, Budapest, Magyarország, Budapesti Corvinus Egyetem, Sportgazdaságtani Kutatóközpont (2019) pp. 20-22., 3 p.
- [38]: Horváth K., Tóth P. (2019): *Milyen az ideális tanári interakció a pedagógushallgatók szerint?* Héra évkönyvek: A magyar nevelés- és oktatáskutatók egyesületének évkönyvsorozata 6. pp. 398-408. Paper: 25, 20 p. (2019)
- [39]: Gósi Zs. (2017): *A sportszövetségek bevételi szerkezetének és vagyonának változása 2011 és 2015 között*. In: Szmodis M., Szóts G. (szerk.) *A sportirányítás gazdasági kérdései 2017*, Budapest, Magyarország: Magyar Sporttudományi Társaság (2017) pp. 91-108., 18 p.

- [40]: <https://mindsetpszichologia.hu/2017/05/14/a-nyer-harmas-sportolo-edzo-szulo-egyuttmukodese/> Letöltve: 2019.06.25
- [41]: Tóth Péter (2015): *A tanulóhoz adaptált szakoktatás ismeretelméleti alapjai*. In: Holik, I. (szerk.): Egyéni különbségek szerepe a tanulásban és a pályaválasztásban. Kutatási füzetek XIII. Szakképzés- és Mérnökpedagógiai Tudományos Műhely, Székesfehérvár, DSGI Kiadó, 21-61. p